

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți. Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Școala „Asociațiunii”.

Inima svienia în mine de bucurie, cu cât mă apropiam de strada morii. Pașii mei deveniră tot mai iuți, până când m'am pomenit, că o iau la fugă, ca să pot ajunge la examenul fetei mele. Cine scie, ce va să zică a fi „tată” și a avea un unic odor, o singură fetiță, își poate explica și bătaile inimei mele și grăbirea pașilor mei. Intrând pe poartă, un edificiu mareț se deschide ochilor mei. Privelisea era cu atât mai încântătoare, cu cât întreg institutul era acum în haine de sărbătoare. Un miros plăcut de brați m'a însoțit până la intrarea mea în frumoasa sală de gală, unde se strinsese multă lume, ca să aprecieze munca de un an a elevelor și profesorilor. Nu m'am mulțumit a asista numai la examenul fetei mele, ci am ascultat la toate pe rând, ca să mi pot face o idee clară și despre situațiunea învățământului în internat.

Trebue să accentuez însă înainte de toate alte chestiuni, cari încă merită totă lauda și considerarea: Precum era institutul împodobit, așa și elevele erau în drăgălașa lor uniformă de gală. Ce m'a surprins pe mine însă mai mult a fost, că curățeniei esemplare din institut, — laudă neobositei directoare Elena Petrașcu. — îi puteai pune în față curățenia eminență a elevelor și ce e și mai mult: înfățișarea robustă și sănătoasă a corpului lor. Imi ridea inima în mine, și nu mă mai puteam sătura uitându-mă la fețele acelea roșii și frumoase, la corpurile acelea sdravene și sănătoase. Mai, diceam eu în gândul meu, ce mai mame române o să iasă din astea! Ți mai mare dragul! Conclusia logică este, că în internatul Asociațiunii, trebue că nu se trage nimic dela gură, cum durează, să împlină mai în toate intervalele și din alte țări. Comitetul, profesorii și profesorele trebue, că sunt convinși, că la om cu deosebire astăzi, și la o fată prin urmare, corpul cade în rubrica I. Am întrebat pe toate intervalele câte le cunoscăm și toate mi-au mă-

turisit, că sunt foarte mulțumite cu muncarea. De aceea le dic tuturor părinților, să-și aducă ca și mine fetele aici, căci în internatul Asociațiunii trăiesc și din punct de vedere al hranei, ca la sinul mamei. Am ținut să constat mai întâi acesta, pentru-că este principala diferență între internatul nostru și celelalte internate. Mi-am dis în mine: să vede, că comitetul Asociațiunii n'a făcut și nu face din instituțiune, cum se face în alte țări, un mijloc de speculă. Comitetul Asociațiunii a jertfit și jertfesc din punga Asociațiunii numai, ca să facă Române mândre, sănătoase și bine crescute!

Miercuri în 26 Iunie am asistat la examenele: Din religiune cu toate elevele (profesori dl asesor Z. Boiu și dl cooperator I. Togan); din istorie și geografie cu clasa II (prof. dl diacon I. Popovici); din limba română cu cl. IV (prof. dl director Dr. V. Bologa); din aritmetică cu cl. III (profesora d-șora E. Trif și din limba franceză cu desp. III și IV (prof. d-șora directoare a internatului E. Petrașcu.)

Joi în 27 Iunie non am asistat la examenele: Din istoria naturală cu cl. II (prof. d-șora E. Trif), din limba germană cu cl. IV (prof. Dr. V. Saftu), din limba magiară cu cl. I și II (prof. I. Popovici), din istoria universală și geografică cu cl. III (prof. I. Popovici), și din fizică cu cl. IV. (prof. d-șora E. Trif).

Răspunsurile elevelor în general m'au umplut de bucurie. Tot ce aș mai dori, ar fi, să se dedea, ca să vorbiască ceva mai tare și mai rar. Să se desvele elevele de idee, că cu cât vor răspunde mai repede, cu atât au răspuns mai bine. Repedițiunea în vorbire e un lucru caracteristic secului frumos; dar cu toate acestea judecata, coróna de aur a o-ri-cărei eleve, — se manifestă numai într-un răspuns clar, scurt, precis, cu ton și rar. Să ne conjurăm a nu învăța de rost lucruri, cari se țin de judecată

N'ar strica apoi, ca nu numai în decursul anului, ci chiar și în de-

cursul examenului în științele reale (fizica, botanica, chimia etc.) să se facă cât se poate mai multe experimente, să se descrie plantele după natură, dacă se poate și să se accentueze și mai mult folosul practic pentru viața casnică a numitelor plante. Peste tot intuițiunea în științele reale e inevitabilă, întocmai ca și desemnarea pe tablă a figurilor în geometrie. Repet, că pe mine unul răspunsul elevelor m'au încântat, ceea-ce dovedesce, că profesorii și profesorele își pricep pe deplin sublima lor chemare, și că prin urmare, precum le putem încrede cu conștiința veselă nutrirea elevelor, așa le putem încrede la sigur și dezvoltarea lor intelectuală.

Nu pot trece cu vederea și cele două esposiții de lucruri de mână. Eu nu sunt pricepător în treburi d'astea, dar am auzit dela diferite domne, că atât esposiția cursului complementar, cât și a elevelor din cl. I—IV civilă, le-au stors admirațiunea.

Vineri în 28 Iunie n. a fost încheierea solemnă a anului școlar 1894/5. Membrii comitetului încungiurați de părinții elevelor, de profesorii și profesorele institutului, o mulțime de streine s'au grăbit, să audă producțiunile musicale și declamatorice. Nu găsiu un locșor, atât erau de mulți; Cei cari au sosit mai târziu, ascultau din coridor. Fetele fără deosebire au dovedit frumoasă dexteritate pe instrumentele: clavier și violină. Mult m'au surprins și declamațiunile: Elevea Aglaia Lupu cu satira III de M. Eminescu; elevea Octavia Stănescu cu „Frau Hitt” de Ebert și Maria Seleski cu „Lusignan à sa fille” de Voltaire. Toate trei au dovedit, că înțeleg, ce va să zică a declama. Schimbările fiziognomice și de ton la Aglaia Lupu; pronunția clară și corectă, expresiunea îndignării și compătimirii din poezie, la Octavia Stănescu; expresiunea corectă și cu căldură la Maria Seleski — sunt tot atâtea probe evidente, că profesorii respectivi au făcut pe eleve să înțeleagă, că la o declamațiune cea d'întăiu condițiune este, ca declamațiunea să simțā, ce

vorbesce. Corul din urmă de L. Cherubini, condus de harnicul dirigent și compozist român G. Dima m'a făcut, să mă gândesc fără voie la corul ingeresc al cheruvimilor!

După executarea bogatei programe, dl asesor consistorial, Z. Boiu, ca delegat al comitetului asociațiunii, a mulțumit directoarei internatului, directorului și corpului profesoral pentru zelul, cu care și-au împlinit frumoasa lor chemare; de asemenea a mulțumit părinților și publicului de față pentru interesul dovedit în cauza școlii, și în fine a adresat câte-va cuvinte călduroase tuturor elevelor.

După discursul bine alcătuit și foarte bine rostit al dlui delegat luă cuvântul directorul școlii, Dr. V. Bologa, care plin de însuflețire și căldură a dis, într-o cât îmi aduc eu aminte, cam următoarele:

Venerabile d-nule delegat!

Onorat public!

Poporul nostru a ajuns acel grad al dezvoltării, când s'a simțit adânc în sinul său necesitatea ridicării unei școle superioare de fete. Și bărbății, devotați intereselor poporului au jertfit mult în proporție cu puterile lor și au intrupat idea, respective au întemeiat acest institut, pentru-ca să asigure femeii române partea ce i-se cuvine din domeniul științei și moralei, ca tovarășă nedespărțită a românului atât de mult și greu cercat.

Jertfele lor ne au rămas nouă moștenire ca o comoră neprețuită, spre a o exploata în folosul nămolui. Acesta e credința noastră neștrămutată, căci cel ce nu respectă jertfele culturale și umanitare ale unui popor, acela comite mai mult decât păcat!

Noi am primit în toamna trecută odorul onorabililor părinți, ca să contribuim după percepțele înțeleptei pedagogii la acea zestre morală și intelectuală, care n'are samăn pe pământ și e neprețuită în viața de toate zilele. Acesta implică țința noastră supremă și în sporiul acestei lucrări încheem și acest an școlar cu liniștită conștiință, că am satisfăcut intențiilor

FOIȚA

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

10. Plățile acestea, peste porția caracterului adăugate, tot întins până vor fi unii ca aceștia în slujbă, cu acest modru i se vor da, adică omul acela, care are peste obicinuită porția sa o adăugare de jumătate de porție, trebue acolo unde va fi rînduit în vremea păcii, la facerea slujbelor, după obiceiul țării împreună cu plata sa cea obicinuită fără totă mutarea lucrului, măcar de va și pași o cătană la o tistie mai mică, și fraiter la caplărie, sau de va trece dela pedestrie la călărie, sau dela călărie la pedestrie la Măina să o capete.

11. Întemplantu-se ca să se facă unul ca acela care au câștigat sâmn de cinste, un tist mai mare, trebue să fie și atunci moneta cea dobândită, și să capete adăugarea cea de bani cătră porția sa cea obicinuită.

12. Și de va veni vre-unul din aceia, cari au sâmn de cinste în spital, sau se va duce cu slobo-

zenie la casa sa, nici decum într-o amândouă întemplantările plata cea adăugată cu sâmnul cel de cinste nu se va opri, și cele rînduite fiind în spital va avé.

13. Érá de va fi primit un om cu sâmn de cinste în casa invalidilor, adică în casa cătanelor celor neputincioși, va căpăta el lângă hrana sa, încă și o jumătate de porție adică plata întrégă.

14. Érá de se va însenătoșa un om ca acesta așa, cât se pótă eși de acolo, și se pótă slují ca mai nainte, atuncea éráși: până nu va întra și de al doilea la casa invalidilor, și el capăta acolo rînduită hrană, lângă porția sa cea obicinuită va căpăta și bani cei de cinste adăugați.

15. Dela aceia éráși, carii ar avé acesta moneta, și ar cădea într-o vinovăție mare pentru faptele lor cele rele, și apoi dela judecată ar fi osândiți spre pedepsă, trebue luat sâmnul cel de cinste, și așa apoi perd și cinătatea cealaltă a acestui sâmn.

16. Măcar bine de va vinde, au va perde-o în joc de cărți, sau cu alt modru acesta moneta, va rămâne în pagubă, și va perde și celelalte cu densa primite folosuri.

17. Dovedind unul dintre cei cu moneta, cum că i au furatu-o, sau peste vrerea lui au perdut-o el, atunci va căpăta alți moneta sau sâmn de cinste.

18. Acestă moneta, după mórtea unui căsătorit rămâne la muierea, sau copii lui; Érá după mórtea unui neînsurat, trebue luat, și generariului celui mare în mână adusă.

19. Și eșind țeranii nostri din slujba cătăni pentru voea economii adică găzdasagului celui de sub porție; Și cei străini după făcută între părțile cele ce se oțesc legătura, sau a bății sfârșit, lăsând regimentul, patalionul, sau corpul său, sâmnul cel de cinste, care l'au dobândit prin bună purtare și vitejia sa, ca o bunătatea sa cu sine îl pot duce; Érá porția cea adăugată în ziua aceea în care va primi porția cea cătănescă mai pe urmă, va înceta, și va scade de tot.

20. Érá de vor fi cătanele acelea care au eșit la economia de sub porție, veduvi, și fără copii, sau necăsătoriți, și vor muri fără copii, atuncea semnele cele de cinste, după mórtea lor trebue să le ea comendașu regimentului, batalionului sau a corpului supt care vor fi slujit, înderépt, și să le trimetă la generalii cei mari; Și ce se atinge de cătanele cele străine, fie ei și neînsurați, sâmnul cel de cinste, și afară din țără îl pot duce cu sine.

(Va urma.)

nobile ale părinților și autorității noastre superioare, care este expresia voinei poporului.

Așa am lucrat până acum, așa vom continua în viitor.

Exprimă apoi mulțămirea, în numele direcțiunii scolare, tuturor factorilor, puterilor didactice ordinare și ajutoare, cari au contribuit la conducerea și la realizarea problemelor culturale și de educațiune ale institutului.

În sfârșit anunță, că procsimul an școlar se va începe după normele din vigore la 1 Septembrie 1895, st. n., în care privință se va publica și un avis la timpul său.

*

Și încă una înainte de a termina. Mă întâlnesc cu un părinte al unei fete din Ungaria și mă opresc în loc. „Iată uităte — imi dăse el — la fata mea și la mine; eu sunt perfect de mulțămît și cu interiorul și cu exteriorul ei; dacă n'ai mai vădut părinte fericit, uită-te la mine. Când o vor vedé pe fata mea, domnii cunoscuți din Ungaria își vor ridica pălăriile, ér dómnele își vor face reverințele”. Pare că mi-a vorbit din inimă, așa simțiam și eu în mine.

În fine o declar pe față: Sunt mândru, de ce am vădut cu ochii mei. Institutul Asociațiunii — după părerea mea — n'are păreche; și părinții, cari vreau să-și crască fetele bine, se se grăbescă a le trimite aici, căci, ca și noi amândoi, își vor exprima marea lor fericire la finea fie-cărui an școlar.

Dău se ție scumpa noastră Asociațiune, onoratul comitet și colegiul profesoral încă ani mulți, ca se mai pótă face bucurie și multor altor părinți, cum mi-au făcut mie!!

Un tată.

Revista politică.

Asupra revoluțiunii din Macedonia circulă și astăzi vesti cât se pótă de curioase: după unele depesă e vorba de o revoluție formă, după altele de nisece nemulțămiri incidentale, cari s'au și aplanat. Astfel, după comunicările unui membru din comitetul revoluționar macedonean, revoluția a izbucnit mai întâiu în Sofia; Macedonenii se întorc cu grămada în țara lor, ca să ia parte la mișcare. Intrarea Bulgariei întregi în luptă e numai o cestiune de timp. Resistența trupelor e mai slabă în fața inmulțirii insurgenților.

Foia oficială din Belgrad desminte scirile publicate de foile bulgăresci cu privire la revoluție.

„Swoboda” foie opozițională din Sofia, atacă guvernul bulgar pentru atitudinea lui în cestia macedoneană stigmatizându-o ca o tradare și provacă pe poporul bulgar și pe Macedonenii din Bulgaria, să se înarmeze, ca să sară într'ajutor Macedonenilor. Cercurile guvernamentale din Bulgaria nu atribue acestei provocări nici o însemnătate.

* * *

În Constantinopol se vorbește de o crasă, în care a ajuns funcțiunea de mare vizir. Se dice că propunerile actualului Said Pașa în ce privește ocuparea celorlalte portofolii și luarea de diferite măsuri administrative, întâmpină opoziție, și de aceea marele vizir e hotărât să se retragă.

* * *

O deputațiune de Bulgari în frunte cu metropolitul Climent din Tirnowo, după ce a avut audiență la principele Ferdinand, a plecat prin Viena la Petersburg, ca să depună o cunună de aur pe mormântul țarului Alecsandru III.

* * *

În camera francesă s'au discutat în zilele trecute asupra cre-

ditelor necesare pentru acoperirea speselor avute cu cestia Sudanului. Camera după o lungă deliberare a aménat votarea acestor credite cu 433 contra 90 voturi. Deputatul Castelin a propus, să se facă cercetare. Ministrul coloniilor Chautemps a combătut această propunere, cari apoi a și cădut, 347 contra 193 voturi. Camera la urmă a votat încredere guvernului.

* * *

Schimbară cabinetului ministerial în Anglia va provoca, se dice, și unele remanieri de ambasadori. E vorba, că la Constantinopol ambasadorul Sir Filip Curriel se fie înlocuit cu altul.

Lordul Salisbury încă nu s'a declarat asupra politice sale. El a spus numai atât, că scopul lui principal e disolvarea parlamentului și efeptuarea noulor alegeri generale, cari se vor face — după cum am amintit și în foia noastră, pela 8 ori 9 Iulie nou. Lordul Rosebery își exprimă surprinderea, că guvernul își face politica depedentă de alegeri și întreabă pe Salisbury, de ce a provocat pe ministrul de războiu de pân' acum, Campbell Bannermann, să-și depună sigiliul oficiului său-o procedură neobicinuită. — Salisbury a răspuns că după părerea lui a fost în interesul importantelor datorințe ale ministeriului de războiu, ca să nu urmeze interegn, ci acest post să se ocupe imediat. Relațiunile între el și Campbell Bannermann sunt dintre cele mai amicale, de ofensă nu pótă fi vorba. Lordul Rosebery s'a declarat mulțămît cu răspunsul.

Musica corală în România.

Suum cuique.

Să-i dăm fiecăruia ce este al lui, așa dice sentința pusă în fruntea acestui articol. În întregă viața noastră pentru drépta aplicare a acestui principiu ne-am nevoit, și această o facem și acum, când ne încercăm să restabilim adevărul denaturat prin un profesor cu bun nume, denaturat prin profesorul din Iași A. D. Xenopol.

Nu este vorba de scrierile istorice ale Domnului profesor Xenopol. Încă ca student tiner am admirat pe domnul Xenopol în scrierile sale istorice. Teoria lui Rössler în cestiunea continuității românilor din Dacia-traiană a aflat în domnul Xenopol combatantele cel mai aprig.

Așa se întâmplă când se basază omul pe adevăr. Se întâmplă însă, că omeni cu renume se mestecă și în lucruri, pe cari nu le cunosc, despre cari nu bine sunt informați. Necunoscerea lucrurilor voesc se o acopere cu autoritatea numelui lor.

Așa o a pățit și domnul A. D. Xenopol. În diarul „Evenimentul” din Iași dela 8 Iunie a. c. sub titlul „Musica corală în România” se ocupă în special cu Reuniunea română de musică din Sibiu, și scrie multe lucruri, pe cari credem că așa le-a aușit, după cum le predă, dară cari cuprind multe neadevăruri.

Etă ce aflăm în numitul diariu: Primim dela dl A. D. Xenopol un articol intitulat „Musica corală în România”. Acest articol a fost trimis diariului „Timpu” care până ađi nici nu l'a publicat și nici nu l'a înapoiat, după cum ceruse autorul. În scrisoarea ce ne adresează d. Xenopol dice:

Rog pe onor. redacțiune a „Evenimentului” să binevoiască să arate unor confrăți ai săi ca „Timpu”, „Adevărul Literar”, și alții care este adevărul în această chestiune.

Cu prilejul concertului dat de eminentul cor românesc din Sibiu, câțiva critici musicali au găsit de cuviință odată cu laudele bine meritade aduse corului sibian, să rostescă adânci păreri de rău asupra lipsei unui cor în România, care se delecteze sufletele românilor cu ascultarea frumóselor

arii eșite din inspirația musicală a poporului român. Se miră mai ales mult adâncii critici că în Brașov și Sibiu, cu o populație atât de mică, s'a putut înghieba coruri atât de minunate, pe când în București, oraș cu 200.000 omeni nu se află un singur cor, care să cânte într'un chip suportabil.

Recunoscem și noi justetea observațiilor erudiților critici, numai un lucru ne permite a adauge: Domniile lor cred, după cât se vede, că Bucureștii sunt România, și că dacă nu se află ceva în strălucita capitală a țării, apoi nici nu trebuie căutat aiurea.

Admirabili critici, se vede că nu cunosc nici n'au aușit vr'odată că există un cor la Iași, care a ajuns la o perfecțiune de executare din cele mai mari, că acest cor compus din 24 dómne și domnișóre, 24 copii și 24 bărbați execută pe lângă musica religioasă originală compusă de conducătorul său dl G. Musicescu și pe lângă musica clasică încă și bucăți naționale și anume producțiuni populare armonisate în modul cel mai potrivit de dl G. Musicescu, că acest cor a fost aușit nu numai în totă Moldova și Muntenia dar și în Transilvania și Banat (în 1890) unde pretutindenea au stărnit un entusiasm nediscriptibil. E drept că în București din împrejurări independente de voința conducătorului său, corul iașan n'a econcertat, dar această împrejurare nu pótă scuza trecerea lui sub tăcere din partea erudiților critici, deoarece toate gazetele anilor trecuți sunt pline de laude la adresa corului iașan și criticii nostri ar fi putut să ia cunoscință de ele.

Dar este încă ceva de care învățații critici nici habar n'au: că dacă au aușit pe corul sibian cântând arii romănesci, această se datorește faptului că corul din Iași făcând excursiuni în Transilvania au deșteptat la românii de acolo gustul musiciei naționale, care înainte de anul 1890 era cu totul neglijat acolo. Etă ce găsim asupra acestei împrejurări în articolul „Ceva despre cultivarea musiciei naționale (în Transilvania)”, publicat în jurnalul „Gazeta Transilvaniei”, nr. 61 din 1893:

„... Ne surprinde însă și ne dore, când di de di ne convingem, că cultivarea musiciei și a cântării noastre naționale din partea reuniunii de cântări din Sibiu e dată cu totul uitării, se pótă, că conducătorii acestei reuniuni sunt pătrunși de convingerea, că e mai bine ca această reuniune să pășască pe calea ce duce la perfecțiune în cultivarea musiciei străine. E posibil, că în Sibiu se ține de fală și un ce frumos, ca corul român cu producțiunile sale să rivalizeze cu celelalte coruri străine în ce privește materia producțiunilor și modul executării.”

„Eu însă susțin, că această rivalizare nu pótă avea nici un rezultat folositor pentru cultivarea musiciei noastre române, și reproductura ori cât de exactă și fidelă a creațiunii lui Haydn, a finalului din actul I. a operii „Loreley” de F. Mendelsohn Bartholdy, sau a lui „Stabat Mater” de G. Rossini nu au nici cel mai mic efect pentru desvoltarea gustului, a musiciei române și pentru ațățarea dorinței și aplecării pentru cultivarea musiciei naționale.

„Cred dar, că nu am greșit când am diș, că o durere și intristare ne cuprinde fără voe, aușind de noul succes, pentru că acesta e o nouă dovadă despre părăsirea cultivării musiciei și cântării noastre naționale. Cu părere de rău trebuie să constat, că neinteresarea pentru cultivarea musiciei și cântării noastre naționale nu domnesce numai în Sibiu, ci s'a lătit de un timp încóce și în Brașov, deoarece și corul din Brașov condus odată de neuitatul C. Porumbescu, a început a se abate dela direcțiunea de mai înainte și acum prin reproducerea pieselor străine, pe cari cu predilecție le numesce clasice, încercă a se avânta asupra corurilor străine.”

În 1894 corul reuniunii române din Sibiu concertază pentru prima óră cu un program de cântece naționale, și această inovațiune este recunoscută de gazetele de peste munți ca un efect al puternicei întâpăriri lăsate de corul Iașan prin orașele din Transilvania și Banat. În o scrisóre adresată d-lui Musicescu de cătră dl I. Broju din Sibiu și inserată în „Telegraful Român” din 19 Martie 1894 Nr. 32 cetim:...

„Moștenirea bogată a acelor excursiuni ne-au rămas nouă cântecele populare vicioie,

„dulci și melodióse, ce ni le-ați adus dela „Milcov, cântece, cari au electrisat toate unghiurile romănesce, și care au format po-doba concertelor date de corurile plugarilor români, de corurile formate de învățătorii și preoții eșii din seminarul nostru ar-chidicesan. Întrurirea lor binefăcătoare se manifestază ca o dulce și caldă sărutare, neuitată, ce o trimit frații liberali altor frați care încă n'au fost norocoși să guste aerul dulce al libertății, și cari se jeluiesc în doruri...”

„Ca o legitimă recunoscință și ca o re-improspătare și a unui simțământ de plăcere izvorit din dorul „nației” e de a se considera după mine împodobirea programului de concert cu cinci cântece populare „armonisate” de D-ta: a) Baba și moșné-gul; b) Nevasta care iubescă; c) Conga-zul; d) Stâncuța și e) Dor dorule.

„Efectul, ce au făcut aceste cântece asupra publicului s'a manifestat prin aplauze lungi, entusiasmata și repetate. Publicul Sibian, publicul român și străin distins, care a luat parte la concert în număr considerabil de mare, a simțit căldura și focul „romănesc, ce cuprind cântecele noastre populare, a simțit fondul lor original, accentul național, a simțit caracterul motivelor „înrudite cu firea românilor.

„A și fost o artă accentuarea lor, o artă ajunsă la perfecțiune, așa cum la noi numai la corul D-lui G. Dima pótă să o atingă.”

Prin urmare vor recunosc armoniozii critici că inițiatorul musiciei corale romănesci este corul metropolitan din Iași, care cor și astăzi face progrese ne încetate pe calea artistică devenind unul din elementele cele mai însemnate de propășire musicală dela noi din țară.

Pot D-lor deci se jeléscă și se plângă pe pustietatea corală a Bucureștilor nu înse pe acea a țerei întregi și mai ales nu pe acea a Iașului care ca în multe alte direcțiuni și aici s'a făcut inițiatorul unui însemnat curent civilisator.

Până aci domnul Xenopol.

Trei lucruri din acest articol ne ating pre noi. Le reasumăm.

Se dice că în Iași există un cor compus din 24 Dómne și Domnișóre, 24 copii și 24 bărbați, care a ajuns la o perfecțiune de executare din cele mai mari, care execută pe lângă musica religioasă originală compusă de conducătorul corului dl G. Musicescu și pe lângă musica clasică încă și bucăți naționale, și anume producțiuni populare armonisate în modul cel mai potrivit de d. G. Musicescu, că acest cor a fost aușit nu numai în totă Moldova și Muntenia dar și în Transilvania și în Banat (1890) unde pretutindenea a stărnit un entusiasm nediscriptibil.

Constatăm, că în Sibiu nu acest cor a concertat în 1890, căci numai mai zilele trecute ne a spus tot domnul Xenopol, că domnul Musicescu numai acum de cîrind a luat în corul său vocile femeiesci, cari au stabilit proporția în corul domnului Musicescu.

La noi a fost corul numai cu băieți și cu bărbați. Cântările populare au fost bine executate.

Așa a fost în 1890. Cum e acum, noi nu scim, și pentru present credem domnului profesor Xenopol.

Mai dice domnul Xenopol, că dacă corul din Sibiu a cântat arii romănesci, această se datorește faptului că corul din Iași făcând excursiuni în Transilvania, au deșteptat la românii de acolo gustul musiciei naționale, care înainte de 1890 era cu totul neglijat acolo.

Ca om conscientios domnul Xenopol produce și doveđi. Cu mari greutate a adunat doveđile, dar nu din biblioteca unde le afla ușor, ci le-a adunat din „Gazeta Transilvaniei” (Nr. 61 din 1893, și din „Telegraful Român” (Nr. 19 din 1894).

Nu scim cum a ajuns domnul Xenopol tocmai la acele clasice doveđi spre a dovedi, că corul din Iași

a desvoltat în Transilvania gustul muzicii naționale, care după domnia sa înainte de anul 1890 era cu totul neglijat. Dacă domnia sa s'a interesat de mersul cultural al muzicii aici la noi, și a voit se rămână cu bunul nume de om al științei, atunci de rele isvode a dat.

Ne mărginim deocamdată numai la reuniunea română de muzică din Sibiu, și din programele concertelor, cari din întâmplare ni stau la dispozițiune, estragem cântările românești, observând, că toate sunt compozițiunile dlui Dima, cele populare, tot de el sunt armonisate.

6 Decembrie 1881:

1. Dăuș inimi nu-mi dau pace, horă pentru cor micst și orchestră.
2. Hei leliță din cel sat, cor micst.
3. Cucuruz cu frunza 'n sus, cor micst.

14 Ianuarie 1883:

4. Etă hora se poriesce, pentru cor micst și orchestră.

8 Aprilie 1883.

5. Copilă tinerică, cor micst.
6. Fântână cu trei isvora, cor micst.
7. Codrul verde
8. Diaa bună } Bariton și acomp. de pian.
9. Secuidilă }

23 Decembrie 1883:

10. Hei leliță din cel sat, cor micst.
11. Dăuș inimi nu-mi dau pace, cor micst.
12. Meul nopții } pentru bariton și acomp.
12. Ciobanul }

30 Aprilie 1884:

14. Hai în horă de a juca, cor micst.
15. La un loc cumplit s'elbatie } bariton și
16. Stelele } acompaniare
17. Cerial meu }
18. Mama lui Stefan cel mare, baladă pentru soli, cor micst și orchestră.

22 Decembrie 1884:

19. Imosul Rusalielor, cor micst.

2 Februarie 1886:

20. Rămăi sănătoasă, cor micst.
21. Fântână cu trei isvora, cor micst.
22. Eu simt a ta suflare, pentru alt și acompaniare.

11 Ianuarie 1887.

23. Etă hora se poriesce, cor micst și orchestră.

15 Februarie 1888:

- Dăuș cântări funebre, pentru cor bărb.
24. Cu adevărat deșertăciune.
25. Marea vieței.

30 Aprilie 1888:

26. La un loc cumplit s'elbatie } bariton și
27. Meul nopții } acompaniare
28. Secuidilă }

11 Decembrie 1888:

29. Cu adevărat deșertăciune, cor de bărb.
30. O ce veste minunată } colinde pentru
31. Dăuș isuse Christose } cor micst.

5 Iunie 1889:

32. De tine se bucură } cor de bărb.
33. Cu trupul lui Christos }
34. Hai în horă }

15 August 1889:

35. Rămăi sănătoasă
36. Sum soldat român } cor de bărb.
37. Cu adevărat deșertăciune }
38. Intre piatra detunată }
39. Când te-am zărit } Basă și acompaniare.
40. Scii tu mândră }

11 Iunie 1890:

41. Imn festiv, pentru cor micst.

22 Decembrie 1890:

42. Imosul bunei vestiri, cor micst.
43. Mama lui Stefan cel mare, soli, cor micst și orchestră.

22 Decembrie 1891:

44. Intre piatra Detunata, cor micst.
45. Dăuș inimi nu-mi dau pace, cor micst.

11 Iunie 1892:

46. Ce faci Ioană, cor micst.
47. Fântână cu trei isvora, cor micst.
48. Copilă tinerică, cor micst.
49. Sărmană frunză, nenorocită, cor micst.
50. Sum soldat, cor de bărb.
51. Cu trupul lui Christos (pricisnă), cor de bărb și bariton solo.

9 Iunie 1894:

52. Flăoară 'n câmp, cor micst.
53. Ce faci Ioană, cor micst.
54. Fântână cu trei isvora, cor micst.

2 Aprilie 1895:

55. Cucule cu penă sură, cor micst.
56. Măndruță de demult, cor micst.
57. Lăgan verde de mătășă (colindă) c. micst.
58. Etă hora se poriesce, cor micst.

22 Maiu 1895:

59. Rămăi sănătoasă
60. Ce faci Ioană
61. Hei leliță din cel sat
62. Cucuruz cu frunza 'n sus
63. Dăuș inimi nu-mi dau pace
64. Etă hora se 'nvârtesce, cor micst și orchestră.
65. Sub ferestra mândrei mele, cor micst.
66. Pre mare-mi fericire, alt și acomp.
67. Aprôpe sunt de tine.
68. Când trist de ger cuprinsă.
69. Ângerii, cor micst.
70. Scii tu mândră.

Cifrele vorbesc destul de clar.

Tabloul acesta altcum nu cuprinde toate cele românești, câte le a cântat reuniunea noastră, fiindcă am semnat numai programele, cari din întâmplare mi-au venit la mână.

Dar și din cele înșirate se vede, că dl profesor Xenopol nu a fost bine informat, când a afirmat, că reuniunea noastră numai la 1894 concerteză pentru prima dată cu un program de cântece naționale.

Dacă s'a pus pe chârție acea afirmațiune, ca pe ea să se bazeze cele următoare: și această inovațiune este re-cunoscută de gazetele de peste munți ca un efect al puternicei întipăririi lăsate de corul Iașan, atunci în articol vedem o tendență, care se caracterizează ca pe sine.

În numărul de 70 aflăm 44 de piese al domnului Dima, cari s'au cântat în reuniunea noastră. Domnul Dima are mai multe compozițiuni, dar asupra acelor nu vorbim din incidentul acesta.

Aceste sunt cântările românești cântate de reuniunea română de muzică din Sibiu, decând e aici domnul Dima. Le am reprodus ca dovadă contra isvodelor provocate de domnul Xenopol.

Conclusiunea se o face domnul profesor Xenopol, ea însă acum de bună samă nu va mai fi cea din Evenimentul: „Prin urmare vor recunoște armonioșii critici, că inițiatorul muzicii corale românești este corul metropolitan din Iași“.

Nu corul din Iași a fost inițiatorul muzicii corale românești la noi, am cântat însă cu plăcere și cântecele armonisate de domnul Musicescu, la cari face provocare domnul Broju.

Dacă domnul profesor de istorie, eruditul Xenopol nu persifla cu atâta emfază pe criticii dela „Timpul“ pe cari îi numește când „erudiți“ când „admirabili“, și în urmă „armonioși“, chiar, am încheia cu cele de până acuma. În interesul adevărului înse trebuie să spunem domnului Xenopol, cele ce confrății dela „Timpul“ din modestie o au retăcut. Criticii dela „Timpul“ s'au informat dela isvor despre activitatea reuniunii noastre încă când eram în București, și am stors aplauzele publicului.

Dacă voesc să încep polemia cu domnul Xenopol, o pot face acuma, când noi am publicat materialul.

Va trebui deci o mică corectură la încheierea articolului domnului Xenopol. Aici la noi nu Iașul s'a făcut inițiatorul însemnatului curent civilisator în cele ale muzicii.

Mateiu Voileanu.

Noutăți.

Productiva și neobosita reuniune română de muzică din Sibiu a dat în zilele trecute două concerte unul după altul: cel dintâiu, Sâmbătă în 17/29 Iunie în sala dela „Gesellschaftsthaus“ conform anunțului publicat în nrul trecut al foiei noastre; al doilea Duminecă, 18/30 Iunie în sala cea mare a scôlei capitale din Săliște.

Succesul a fost ca totdeauna grandios. Asupra acestor concerte vom mai reveni.

Consul dispărut. Consulul german din Florența cu numele Kuhfu a dispărut. Autoritățile îl urmăresc, însă până la moment nu l'au aflat.

Papa Leo XIII s'a mîniat foc pe scriitorul francez, Emile Zola, și a autorizat pe fostul intendant al operei din Pesta, contele Geiza Zichy cu ocaziunea unei audiēțe, ce a avut acesta în Vatican, să-l combată pe Zola din răspuri. Pentru acest scop Zichy va ținea prin mai multe orașe mari conferințe publice antizolaiste.

Ômeni, nu tu! La gara din Szentes s'au întâlnit în zilele trecute protopretorul Mátéffy Kálmán și cu deputatul dietal Sima Ferencz, ambii unguri. De bine ce s'au întâlnit patrioții au început la bătaie. Mátéffy a eșit învingător, din care cauză judecătoria l'a și distins cu o pedepsă în sumă de 450 fl. — Ôre și acestia vor lua parte la mileniu?

Mare concurență se face ađi în Londra între cele mai mari tragediane din lume, între Sarah-Bernhardt și italiana Duse: Amândouă au jucat piesa lui Sudermann „Heimath“, pe care a jucat-o și Agata Bărescu la noi în Sibiu. Foile englezești se unesc în ideia, că victoria a câștigat-o Sarah-Bernhardt. Foile franceze o apoteozază.

Un filosof ăcea că femeia, ca să fie bună trebuie să întrunească următoarele condițiuni: să se asemene cu melcul, adică să stea în casa ei, dar să nu pună pe spinare tot ce posedă; să se asemene cu ecoul, care nu răspunde decât când este întrebat, dar să nu repete, ca ecoul, tot ce aude; să se asemene cu ciasornicul public, adică să fie esactă, dar se nu facă ca ciasornicul public al cărui sgomot se aude în tot orașul.

Falsificatori de bani.

De mult nu s'a scris nimica de pe lângă Olt — pôte că nu s'au aflat persoane cari se scrie, pôte că nici nu au fost întâmplări mai marcante și de interes pentru publicul cetitoriu — acum dăndumi-se ocaziune a vedea însumi nisce lucruri de mare interes pentru publicul cetitoriu îmi iau voie a Vă ruga a da publicității următoarei întâmplări și descoperiri, care face laudă sergentului de gendarmi din Avrig dlui Szotyori Mihály care Marți în 13/25 Iunie a. c. însoțit de gendarmii Nechita Timot, Varga András și Büchler Albert au descoperit în comuna Racovița comitatul Sibiiului o bandă de falsificatori de monede de România de 5 lei, 2 și 1 leu, și de monede austro-ungare pițule de 10 cr. fôrte bine reușite, și monede de câte 20 fileri mai puțin reușite; după o ostenelă mare și o dibăcie rară, laudă zelului dlui sergent Szotyori le-a succes a descoperi și deținó pe autorii principali ai ban-dei în persoanele țiganilor Ioan Balea și Nicolae Comisa locuitori în Racovița la cari s'au aflat până acum 13 mașini de aramă pentru monede de România și 3 mașini tot de aramă pentru monede austro-ungare și mai multe din gyps pe lângă aceea o sumă însemnată de monede false de 5 lei 105 darabe de câte 2 și 1 leu, o mulțime érá de 10 cr. și de 20 fileri un saculeț parte imprimate bine parte încă necurățite.

Falsificatele din România de câte 5, 2 și 1 leu, bine reușite pórta semnul imprimărei din 1880, Carol Dom-nul României, érá cele austro-ungare pórta semnul imprimărei din 1893, e tare interesant cum nisce simpli țigani au putut ajunge la astfel de falsificări sigur trebuie să fie și vre-un inteligent amestecat — care a pregătit formele — mașinile simple dar bine reușite căci gravurile sunt fôrte reușite și această nisce țigani simpli nu cred a fi în stare de a grava astfel, căci acestia nu s'au ocupat numai cu imprimarea de monedele numite ci au o mulțime de sigile bisericesti și dela comunele politice și altele făcute în gyps bine reușite, și e tare interesant că aceste forme de sigile gravate fôrte reușit în gyps unele sunt legate cu ață (șpargă) ca să nu crepe — pentru ce scop vor fi făcut și sigilele vor fi sciind ei a

bună sémă numai spre a falsifica documente.

Destul că numitul sergent descoperind pe acesti falsificatori au scăpat populațiunea de multe necazuri și pagube, ce prin lățirea acestor monede false i-ar fi adus pe mulți la sărăcie, și e mai mult ca sigur că numitul sergent prin iscusința sa va putea descoperi și pe ceilalți tovarăși și va putea aduna toate monedele false încă ne puse în circulațiune, căci astăzi au plecat din nou cu autorii principali ca să mai caute scule și monede și alte falsificări, și cred că le va și succeda a mai aduna încă multe pe lângă cele deja aduse la casarma din Avrig unde au adus deja un sac plin de mașini — scule sigile și monede false precum și linguri și altele, Te prinde ôre cum mirarea și te iau fiori când privești mulțimea monedelor false parte imprimate bine parte încă nelustruite curățite — și când privești mi-cele forme (mașini) de aramă legate cu drot, și formele din gyps legate cu ață și sigilele imprimate în gyps îți stă mintea în loc cum nisce țigani simpli sunt în stare a produce asemenea lucruri.

Cea mai mare mirare ne-a surprins pe toți când am vădut că monedele false descoperite până acum sunt din România — e posibil că vor fi monede false și de un floren și pôte și corône însă până la moment nu au putut descoperi astfel de falsificate, cu toate acestea cercetarea decurge și partea cea mai mare de unelte sunt descoperite căci acesti falsificatori 3 la număr deia sunt prinși căci ei nu au lucrat în pivniță sau undeva ascuns, ci au lucrat chiar în casele lor unde s'au găsit toate uneltele, ba monede false s'au găsit ascunse într'o șură de paie în coperiș.

Acestea am aflat de interes a Vă comunica spre a face us de ele pentru ca poporul să fie făcut atent la primirea monedelor, ca nu din neabă-gare de sémă se pice în primejdie.

Ioan.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ

Școalele superioare de fete

de

Dr. Vasile Saftu.

(Înceiere.)

M'am mărginit a atinge numai în liniamente generale cestiunea șco-lelor superioare de fete. Am arătat pe scurt, ce „reformă“ cer acei dintre pedagogi, cari nu se pot învoi întru toate cu organizațiunea lor de ađi, și mi am dat silința a aprecia după merit părerile lor.

Ce privește școala noastră superioară de fete, această se află la începutul activității sale. Ômeni competenți o au organizat și o conduc, de aceea trăim cu totă încrederea în viitor. Cum am ăis mai sus, institutul măreț din Sibiu e pentru națiunea noastră un giu-vaer neprețuit. Mai repet odată! Dea D-ău ca fructele lui să corespundă pe deplin așteptărilor noastre! Dea D-ău, ca din fie care fetiță, care va fi educată în școala superioară de fete din Sibiu, să iasă câte o Corneliă română. Când toate soțiile române vor fi tot atâtea Corneli, nu va mai fi nație pe pământ, mai alésă, decât na-ția românească!!

Lipsea, Septembrie 1886.

Până aici articolul scris în 1886. Aș vrea să mai adaug câte-va cuvinte.

Numai încape nici o îndoială, că cea mai bună educațiune a femeii, este aceea, care 1. ține cont de diferențele fizice, fiziologice și psihice. 2. Care corăspunde scopului suprem al femeii, scop impus și de natură și de D-ău: Femeia să fie soție și mamă.

Dacă comparăm femeia cu bărbatul, observăm, că în genere ea are o constituție mai slabă și mai delicată.

Structura óselor și musculatura bărbatului e mai robustă, mai masivă, și prin urmare și mai potrivită pentru o muncă mai grea decât a femeii. Sângele la bărbat e în mai mare cantitate, de aceea, pulsul lui îi bate ce-i drept mai încet, dar mai cu putere și mai plin: respirațiunea lui e mai voluminoasă și mai profundă decât a femeii: din contră sistemul nervos al acesteia mai delicat și mai fin. Intregul proces de viață al bărbatului decurge cu mai multă energie și în mai mare măsură, observă Dr. Horwicz: bărbatul desvîltă o putere corporală și intelectuală cu mult mai mare decât femeia. Activitatea lui spirituală e mai durabilă, mai profundă și mai estinsă. Dar tocmai din cauza, că procesul de viață decurge mai în putere, bărbatul se simte în urma unei munci grele tare obosit și la corp și la spirit. Când e vorba de a lucra ceva mai ușor, dar migălos, lui îi lipsește indulgența și răbdarea, care o are femeia cu prisosință. Bărbatul are curajul faptei, femeia eroismul răbdării; bărbatul stă pe câmpul de război în fața morții, femeia este un adevărat erou lângă patul bolnavului; ea suportă cu răbdare aceea, ce bărbatul nu poate suferi fără de a-și exprima nemulțumirea.

Și mai caracteristică ni se pare diferența psihică când ne gândim, că femeia întrece cu mult pe bărbat în ce privește profunditatea, estensiunea și finețea sentimentelor. „Inima” este, care ridică femeia înaintea bărbatului: calitatea inimei este barometrul, cu care se măsoară valoarea ei. La bărbat trebuie să prepondereze inteligența, la femeie inima; contrariul dela acesta e nenatural. O femeie plină de inteligență, dar fără pic de inimă, ar fi o caricatură, care în legea lui Rousseau n'ar putea impune decât ómenilor fără judecată.

Din contră o armonie potrivită între inteligență și inimă constituie fericirea familiei, ca și a individului. Tocmai „prisosința inimei” — ca să zic așa — face femeia capabilă pen-

tru educațiune. Căci; Unde se cere mai multă inimă, mai multă iubire, mai multă răbdare ca la educațiune? Care sentiment poate fi considerat superior iubirii de mamă? Din acestea să vede în mod evident, că tocmai predispozițiunile fizice, fiziologice, psihice, justifică singurul și adevăratul scop al femeii, ca să fie soție și mamă.

1. Cel dintâiu lucru, de care se ținem cont în educațiunea femeii, este *corpul ei*. Acesta are să garanteze vigurositatea generațiunilor viitoare. Prin urmare, înainte de toate trebuie să-l îngrijim într'un mod *positiv*: Dându-i o hrană escelentă și o igienă corespunzătoare, al doilea într'un mod *negativ*: Ferindu-l de tot, ce i-ar pute strica și împede dezvoltarea lui. Astfel trebuie să evităm prea multa ocupațiune cu scrisul, care împede dezvoltarea pieptului și așa mai departe. După părerea mea funcțiunea de telegrafistă e contra educațiunii fizice; nu arare-ori s'a întâmplat, că fiind sistemul ei nervos prea încordat, telegrafista a trebuit să leșine. Cu un cuvânt — nu vreau să intru în detalii — corpul femeii vine în linia dintâiu în considerare.

II. În a doua linie trebuie să considerăm *viața practică*. Femeia trebuie să fie o *găzdoie bună*, ca să întrebuițeze acest termen generalizat la noi. De aceea îndată ce fetița dispune de puterile fizice suficiente, să învețe din fundament toate lucrurile de casă, ca să mă exprim așa, dela țesăturile cele mai fine până la spălatul vaselor. Și acesta din mai multe puncte de vedere: Mai întâiu pentru că având servitoare și pricepând lucrurile, ce au să săvârșiască acestea, nu va fi nici tirană, dar nici păpușa lor. Al doilea nu va trebui să plătească la străini, va face astfel economie, care nu e tocmai o rubrică neînsemnată în viața familiară.

Pentru ca să pótă însă fetița învăța toate lucrurile „casnice” și să pótă deveni o găzdoie bună, să înțelege de sine, că trebuie să aibă timpul fizic

necesar. Școlile și astăzi în mare parte îi răpesc acest timp. După 32 de ore pe săptămâna pentru o fetiță de 10 ani, și după miile de lucrări, cari are să le facă acasă, când se mai învețe și economia dela mamă-sa?!

Prin urmare încărcarea cu prea multe studii și ore e contra educațiunii fizice a femeii și contra vieții ei practice. Din contră, dacă ținem cont de diferențele amintite mai sus dintre bărbat și femeie, atunci un plan de învățământ potrivit ar trebui să aibă următoarea înfățișare: Pe lângă un corp sdravăn, sănătos și frumos; pe lângă cunoștințele economice ar trebui să se pună mai mare pond înainte de toate pe acele studii, cari au directă influință asupra inimei, și acestea sunt

I. *Religiunea*. Să li se pronunțe religiunea, cum este, ca cestiune de inimă, nu de inteligență. În religiune eleva nu trebuie atât să știe, cât să simtă. Religiositatea este o corónă de aur pe capul fiecărei femei; nereligiositatea o împinge cu pași repezi spre cea mai murdară decădінță.

II. *Literatura națională în legătură cu limba maternă*.

III. *Istoria națională și universală*.

Pe lângă aceste trei studii cardinale, cari ocupă rangul întâiu, pentru că cultivă inima fetițelor, adaug că nici inteligența lor nu trebuie neglijată. De aceea în al IV-lea rând vin luate în considerare: *Științele naturale*, cu deosebire fizica, mineralogia și chimia. Cunoștințele din aceste științe le desvîltă inteligența, ér de altă parte li sunt folosite pentru economia casei. În legătură cu acestea li s'ar putea propune ceva din *anatomie și fiziologie*, ca să aibă mama de mai târziu o idee despre organismul femeesc și condițiunile, sub cari acesta să pótă desvolta.

V. În fine trebuie luată în considerare și *cunoștința limbilor streine*, pe care ați să pune prea mare pond.

VI. Fetița se învețe și *matematică*, dar nici decum ecuațiuni cu 15 ne-

cunoscute. De folos e și desennul.

VII. Deși musica are mare influință asupra inimei, totuși am pus-o numai acum la rând. Causa este, că cu deosebire în zilele noastre ea devine o pasiune, așa că fetița numai vrea să știe de ale casei, ci își pierde tot timpul cu mazuricile lui Chopin sau cu rapsodiile lui Liszt. Înțeleg să se ocupe în timpul liber cu musica, dar nu, când va fi mamă, să-și neglige copii pentru plăcerea lui Beethoven.

Ca supliment repet și părerea amintită în articolul de mai sus: Grădinile de copii sunt universitățile femeilor!!

O femeie crescută în acest mod e bine crescută, pentru-că: Înainte de toate are un corp sdravăn, sănătos și frumos, al doilea e o găzdoie vrednică. Mai departe inima ei, cultivată prin studiul Religiunii și istoriei e plină de sentimente nobile. Iubirea și înțelepciunea ei, ca soție și mamă, e demnă de admirat. Limba și literatura națională a făcut d'intrînsa un stélp puternic, științele naturale i-au înarmat inteligența cu cunoștințe folosite pentru necesitățile zilnice. Dînsa știe vorbi una sau două limbi streine binișor și să pótă încanta pe sine și cei ce o ascultă în timpul liber și cu musica.

Acésta este, după părerea mea, singura cale, pe care putem noi ajunge la „Cornelii române”!!

Constat cu o vie satisfacție pe baza experienței mele de profesor, că eu nu cunosc altă școală superioară de fete românească, care cu deosebire în timpul din urmă să fi pus atîta pond pe principiile sănătoase de mai sus, ca școală civilă de fete a Asociațiunii transilvane din Sibiu.

Incheiu, reperând cuvintele dela 1886: Dacă vom merge tot așa înainte, nu va fi nație mai alésă pe pămînt, decât nația românească!

Loterie.

Sămbătă, în 2 Iuliu n. 1895.
Viena: 17 57 16 75 2
Timișoara: 88 9 57 74 32

Nr. 282/895

[88] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Abrudsat, protopresbiteratul Abrudului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post dau anual suma de 551 fl. 75 v. a. și sunt statorite în ședința comitetului parochial din 11 Maiu a. c.

Informațiuni mai deaprobe despre starea parohiei se pot lua dela oficiul protopresbiteral și comitetul parochial.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vîgore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Abrudului în conțelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 15 Maiu, 1895.

Petru Popovici,
adm. prot.

Nr. 317—1895

[89] 1—3

CONCURS

Posturile învățătoresci la școlile noastre confesionale din protopresbiteratul Orăștiei din comunele mai jos însemnate, fiind parte vacante parte de nou sistemisate, pentru ocuparea aceloră se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”, și anume:

1. Binținț, cu salariu de 300 fl. v. a. cuartir în edificiul școlei, lemne suficiente de foc.

2. Dîncul mare, salariu de 300 fl. v. a. cuartir natural și lemne de foc.

3. Dîncul mic, salariu de 300 fl. v. a. cuartir natural și lemne de foc.

4. Gelmariu, salariu de 300 fl. v. a. cuartir natural și lemne de foc.

5. Ludesci-Costesci, salariu de 300 fl. v. a. cuartir în edificiul școlei, și lemne de foc.

6. Petreni, salariu de 300 fl. v. a. cuartir în edificiul școlei, și lemne de foc.

7. Romos, postul al doilea salariu de 300 fl. v. a. cuartir în edificiul școlei și lemne de foc.

8. Romoșel, postul al doilea salariu de 300 fl. v. a. cuartir în edificiul școlei, și lemne de foc.

9. Șibot, postul al doilea salariu de 300 fl. v. a. cuartir în edificiul școlei și lemne de foc.

10. Tămășasa, salariu de 300 fl. v. a. cuartir natural și lemne de foc.

11. Vinerea, postul al treilea (III) cu salariu de 300 fl. v. a. cuartir în natură grădină, 2 stângini lemne de foc.

Dela concurenți se recere cu deosebire la cei de sub 1, 2, 7, 9 și 11, să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sîrbătoare în parohii ca să-și arete desteritatea în cântările bisericesci, fiind prospecte sigure de a primi onorar dacă pot înșința și conduce corul în biserică. Salariile se solvesc din cassa bisericii, în unele parohii cu dotațiune din alodii comune, și altele dela universitatea săsescă, în unele din repartiție pe popor, — pretutindenea e însă asigurată încasarea regulată și la timp.

Petițiunile se se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis.

Orăștie, la 8 Iuliu, 1895.

Oficiul protopresbiteral al tractului Orăștiei, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

Nr. 341/05 Prot.

[90] 1—1

Publicațiune.

Duminecă în 25 Iuliu a. c. la 2 ore d. m. se va da în licitațiune (7 Iuliu publică minuendă în cancelaria parochială din Brisnic clă-

direa unei biserici, conform planului de edificare aprobat de preaveneratul consistoriu archidiecezan la 12 Iuliu a. c. Nr. 4255. Epitr.

Informațiuni detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu.

Se recere vadiu 100 fl. dela suma statorită cu 4480 fl. 71 cr. v. a.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, 14 Iuliu, 1895.

Avram S. Pécuarariu,
adm. prot.

Nr. 362/895. F. G.

[87] 2—3

CONCURS.

Spre conferirea de stipendii nouă din „Fundațiunea lui Gozdu pe anul scolastic 1895/6 pentru studiile mai înalte se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originali sau autenticate de notariu public: că sunt fii de cetățeni ungari și să țin de biserică ortodoxă orientală română, spre care scop se cere ca pelângă atestatul de botez să alătore și adevărînța dela parochul respectiv că și în presinte sunt greco-orientali;

că studiază cu succes bun la vre-un institut din patrie, ceea-ce trecuetanții dela gimnasii să documenteze cu atestat despre anul scolastic 1894/95 ér cei dela facultăți cu indice despre toate cursurile ascultate; că nu sunt în stare a să susținé la studii din averea sau a părinților lor.

2. Cei-ce vor să studieze la vre-un institut afară din patrie au să-și esopereze concesione ministerială.

3. Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a să adresa

la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu (Budapest, király u. 13 sz.) până la 1 August, a. c. cal. n.

4. Totodată se provocă stipendistii actuali ca până la termenul susindicat să arete rezultatul studiilor din anul scolastic 1894/5 căci altcum li se va sista stipendiul.

5. Petițiunile cari nu sunt instruite cu documentele amintite în concursul present sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

Din ședința reprezentanței fundațiunei lui Gozdu ținută în 24 Martie, 1895 n.

Estradat prin

George Bogoevici.
notariu.

Nr. 215 prot. 1895

[81] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Cinciș cu filiile: Lingila și Dobéca se deschide din non concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post cari se pot vedé în protocolul sinodului parochial dela 20 Aprile 1895 dau suma de 474 fl. 10 cr.

Doritorii de a reflecta la această parochie au a-și așterne suplicele lor concursuale instruite conform prescrișelor în vîgore, până la termenul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral în Petroșeni.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațelui, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petroșeni, la 27 Aprile, 1895.

Aram Stanca,
adm. protopresbiteral.